પ્રોજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ બુક

ધોરણ 7

વિદ્યાર્થીનું નામ ---------- રોલ નંબર -------

શાળાનું નામ ---------- વર્ગ -------

મારા વિશે વધુ જાણો...

માતાનું નામ: _____

પિતાનું નામ: _____

શાળામાં અભ્યાસ કરતાં ભાઈ/બહેનનાં નામ અને ધોરણ:

_____

_____

_____

મારી જન્મ તારીખ : _____

બેંક ખાતા નંબર : _____

બેંકનું નામ : _____ IFSC કોડ _____

વજન : _____ ઊંચાઈ : _____

બ્લડ ગ્રૂપ : _____ BMI : _____

મારો શોખ : _____

મારો પ્રિય રંગ : _____

મારી પ્રિય રમત : _____ રાષ્ટ્રીય રમત : _____

મારું પ્રિય પક્ષી : _____ રાષ્ટ્રીય પક્ષી : _____

મારું પ્રિય પ્રાણી : _____ રાષ્ટ્રીય પ્રાણી : _____

મારું પ્રવાસનું પ્રિય સ્થળ : _____

મારા પિતાનો વ્યવસાય : _____

મારી માતાનો વ્યવસાય : _____

મારા મિત્રોનાં નામ : _____

_____

_____

વાલીની સહી શિક્ષકની સહી

*(વિદ્યાર્થીએ વાલી તથા શિક્ષકની મદદથી નોંધ કરવી.)

પ્રેરણા

ડૉ. રતનકંવર એચ. ગઢવીચારણ (IAS)

સ્ટેટ પ્રૉજેક્ટ ડાયરેક્ટર, સમગ્ર શિક્ષા

માર્ગદર્શન

પ્રકાશ ત્રિવેદી

નિયામક, જી.સી.ઈ.આર.ટી.

ગાંધીનગર

એસ. જે. ડુમરાળિયા

સચિવ, જી.સી.ઈ.આર.ટી.

ગાંધીનગર

ડૉ. એમ. એમ. પટેલ (GAS)

એ.એસ.પી.ડી., સમગ્ર શિક્ષા

ગાંધીનગર

મહેશ મહેતા

સચિવ, સમગ્ર શિક્ષા

ગાંધીનગર

સંકલન

ધર્મેશ રામાનુજ
ડૉ. ભાર્ગવ ઠક્કર
અનિલકુમાર ઉપાધ્યાય
અતુલભાઈ પંચાલ
સુચિતકુમાર પ્રજાપતિ
સંજયભાઈ ચૌધરી
રીઝવાનાબેન મિરઝા
હેમલબેન પંડ્યા
નિરવ મિસ્ત્રી

લેખક-સંપાદન

અંકુરભાઈ દેસાઈ
કંદર્પભાઈ જોશી
બ્રિજેશભાઈ પાંચાણી
ખોડીદાસ મોહનભાઈ શિયાળ
પુનમબેન જોષી
બાબુભાઈ પટેલ
દિપકભાઈ રાજ્યગુરુ
આશિષ રામાણી
અર્ચનાબેન દવે
રૂપલ સુનિલભાઈ ધ્રુવા
મીરાબેન ડોડીયા
અંકલેશ ચંદુલાલ કોરડે
કૃપાબેન આર. નાકર
નરેશભાઈ કે. કુંભાર
અનામિકાબેન ત્રિવેદી
હિમાંશુ મહેતા
નિલમબેન પટેલ
સંજયભાઈ બી. વાળોદરા

પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ બુક આમુખ

રાષ્ટ્રીય શિક્ષણનીતિ-2020 અનુસાર બાળકની શીખવાની પ્રક્રિયા માત્ર વર્ગોમાં જ થાય તેવું નથી, આસપાસના પર્યાવરણ, મિત્રો, સગાંવહાલાં, ઘર, પડોશ અને અન્ય સ્રોતમાંથી પણ શીખવાનું બનતું હોય છે. બાળકોની શીખવાની શરૂઆત પ્રશ્નો જિજ્ઞાસા અને કુતૂહલતાથી થતી હોય છે. બાળકો પોતાના મનમાં ઉદ્‌ભવતી સમસ્યાઓનું સમાધાન આસપાસના પર્યાવરણમાંથી જાતે કરતાં હોય છે. એટલે તેઓ રમતાં-રમતાં, ગીતો ગાતાં, ચિત્રો દોરતાં, તોફાન મસ્તી કરતાં પણ સતત શીખવાની દિશામાં જ કામ કરી રહ્યાં હોય છે. આ બધી સમસ્યા ઉકેલની બાબતો તરફ બાળકો જતાં હોય ત્યારે તેમની જાણ બહાર પણ ચોક્કસ એક સોપાનની પ્રક્રિયામાંથી પસાર થતાં હોય છે.

આવી જ બાબતને ધ્યાને લઈ રાજ્યની શાળામાં અભ્યાસ કરતાં બાળકોમાં પોતાના શીખવાના ભાગરૂપ અભ્યાસક્રમની અગત્યની બાબતો, તેના સાથે સંકળાયેલા વિશેષ જ્ઞાન અને સ્થાનિકતાને ધ્યાને લઈ આ પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિબુકનું નિર્માણ કરવામાં આવ્યું છે. આ પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિબુકથી બાળકોમાં શીખવાની નવી નવી બાબતોમાં જિજ્ઞાસાનું નિર્માણ, પ્રૉજેક્ટ બાદ શીખેલી બાબતોથી જ્ઞાનમાં વધારો, શીખેલી બાબતોથી જે જ્ઞાન મળ્યું હશે તેનાથી આજીવન કશુંક બોધરૂપ પ્રાપ્ત થવાથી ક્રિયામાં પરિવર્તન, શીખવાનાં વિવિધ રસ્તાઓની ઓળખ થવાથી કૌશલ્ય વિકાસ તથા સશક્તિકરણ નિર્માણ અને શીખવા માટે અન્યની મદદ કે સહભાગીતા મેળવવાનો પ્રયાસ કરી ટીમવર્ક તરફ જઈ શકશે.

વર્ગશિક્ષણમાં પ્રાપ્ત કરેલ જ્ઞાનની સીમાઓ આ પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિબુકના માધ્યમથી વિસ્તરીને સ્વપ્રયત્ને તેમજ સહપાઠી શિક્ષણ અને શિક્ષકશ્રીના માર્ગદર્શનથી જ્ઞાન પ્રાપ્તિની દિશામાં પગરણ માંડશે. પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિબુકમાં ચાર પ્રકારનાં સ્વરૂપોને સમાવવાનો પ્રયાસ કરેલો છે. અભ્યાસક્રમ સંબંધી અધ્યયન નિષ્પત્તિ આધારિત, વિશેષ સંદર્ભ આધારિત, સ્થાનિક બાબતો આધારિત અને મુક્ત કે સ્વતંત્ર અભિગમ આધારિત. આ ચાર પ્રકારના પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિના આયામોથી શિક્ષક અને બાળકોની શીખવા-શીખવવાની વર્ગપ્રક્રિયા વધુ બળવત્તર બનશે તે અપેક્ષા છે. આ પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિબુકનાં વિષયો અને ક્ષેત્રો બાળકોના પાઠ્યપુસ્તકો સાથે અનુબંધિત

છે પરંતુ તે કરવા માટેનો ભાર બાળકો પર ન આવે તેની કાળજી શિક્ષક પક્ષે લેવાની છે. પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ કાર્ય દરમ્યાન બાળકો શિક્ષક, શાળાનાં સંસાધનો, મિત્રો, વાલી, પોતાના સ્થાનિક સ્રોત અને અન્ય સહયોગીઓની મદદ લે માટેનું માર્ગદર્શન પણ આપવું જોઈએ. આ પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ કાર્યમાં ઘર પરિવાર પણ એટલો જ રસ દાખવે તે પણ ઈચ્છનીય છે.

જાતે શીખવાની પ્રક્રિયામાં સહભાગી આ પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિબુકનો અભિગમ રાજ્યની શાળાઓમાં પ્રથમવાર મૂકી રહ્યા હોઈ આપના તરફથી અનુભવોના આધારે સૂચનો કે પ્રતિભાવો પ્રાપ્ત થશે તે પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ બુકને વધુ ઉત્તમ બનાવવા માટે મદદરૂપ બનશે. રાજ્યના શિક્ષણની ગુણવત્તા અને બાળકોની Self learning અંગે વધુ અસરકારક બનવા માટે આ પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિબુક નિમિત્ત બને તે માટે શુભકામનાઓ.

ડૉ. રતનકંવર એચ. ગઢવીચારણ (IAS)
સ્ટેટ પ્રૉજેક્ટ ડાયરેકટર
સમગ્ર શિક્ષા, ગાંધીનગર
ગુજરાત રાજ્ય

પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ બુક શિક્ષક-વાલી જોગ સંદેશ...

પ્રિય શિક્ષક ભાઈ બહેનો અને વાલીઓ

નમસ્કાર.

શિક્ષણ એ જ્ઞાન, કૌશલ્ય, માન્યતાઓ અને જીવનઘડતર માટેની સંપાદનની પ્રક્રિયા છે. બાળકની શિક્ષણ મેળવવાની શરૂઆત પોતાના પરિવારમાંથી થાય છે. પછી બાળક પોતાના આસપાસના વાતાવરણ અને શાળામાંથી શીખવાના અનુભવો એકત્રિત કરી જાતે શીખવાનો પ્રયાસ કરે છે. જાતે શીખવાની પ્રક્રિયા બાળકને અવલોકન, સમજવા અને અનુભૂતિ કરવાનું, શિષ્ટતાથી કાર્ય કરવાનું, સર્જનાત્મક બનવાનું શીખવે છે. બાળકોમાં રહેલી સર્જનાત્મકતાને પોષવા માટે, ખીલવવા માટે રાજ્યની શાળાઓમાં અભ્યાસ કરી રહેલા બાળકો માટે આ પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિપોથી બુકનું નિર્માણ કરવામાં આવ્યું છે.

સામાન્ય રીતે શીખેલી બાબતોને માત્ર સાંભળેલ હોય તો આગળ જતાં ભૂલી જવાનો ડર રહે છે, જોવાથી લાંબો સમય યાદ રહે છે પરંતુ જો જાતે કરેલ હોય તો જીવનપર્યંત યાદ રહે છે. પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ બુકનો મુખ્ય હાર્દ એ જ છે કે બાળકો શીખવાની પ્રક્રિયા જાતે કરે અને આજીવન પોતાના જ્ઞાનમાં વધારો કરે. અહીં અભ્યાસક્રમ અનુબંધિત અધ્યયન નિષ્પત્તિઓના, જે તે ધોરણ, વિષય અને વયની રુચિ અને જરૂરિયાત મુજબના, સ્થાનિકતાને સમાવતા અને મુક્ત કે સ્વતંત્ર પ્રકારના પ્રૉજેક્ટ આપીને બાળકોને જાતે શીખવાની બહુ મોટી તક ઊભી કરી રહ્યા છીએ.

આ પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ બુક વર્ગ શિક્ષણ સાથે સમયાંતરે સતત ચાલતી પ્રક્રિયા રહેશે. પ્રારંભિક શિક્ષણનાં પ્રથમ ડગલાંથી બાળકો જાતે પ્રાયોગિક ક્રિયા કરી શીખવાનો પ્રારંભ કરે તે આશયથી નિર્માણ થયેલી આ પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિબુકના ઉપયોગ પહેલાં અહીં આપેલ કેટલીક બાબતો આપણે સમજવી જરૂરી છે.

- અહીં આપેલ પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિમાં વિવિધ પ્રકારે પ્રૉજેક્ટ્સ-પ્રવૃત્તિ આપવાનો પ્રયાસ કર્યો છે. અવલોકન, સર્વેક્ષણ, વાંચન, મુલાકાત, પ્રવૃત્તિલક્ષી, અનુભવયુક્ત અને રિસોર્સ આધારિત પ્રૉજેક્ટનો સમાવેશ થયેલો છે. કેટલીક પ્રવૃત્તિઓ કરીને તેનો અનુભવ માત્ર લખવાનો છે જ્યારે કેટલીક પ્રવૃત્તિઓ કરી તેની આધારભૂત માહિતી લખવાની, દોરવાની કે ચિત્ર દ્વારા ચિપકાવવાની પણ છે.

- આ પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિબુક વર્ગશિક્ષણને વધુ બળવત્તર બનાવવા માટે છે, નહિ કે વધારાના અભ્યાસની સામગ્રી. એટલે બાળકોમાં આ બુકનો ઉપયોગ વધુ રસપૂર્વક પરંતુ ભાર વિહીન રીતે થાય તેની કાળજી લઈશું. ટૂંકમાં વર્ગશિક્ષણને સહાયક છે તેવું થવું જોઈએ.
- અહીં આપેલા પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ પૈકી શરૂઆતનાં અભ્યાસક્રમ આધારિત અને અધ્યયન નિષ્પત્તિ અનુબંધિત હશે. જેથી આ પ્રકારનાં પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ કર્યા બાદ બાળકોને એ સમજ સતત આપવી જરૂરી છે કે તેઓ જે માહિતી એકત્રિત કરી રહ્યા છે તે પણ ભણવાનો જ ભાગ છે. ભવિષ્યમાં તેઓના વિકાસ સંદર્ભે ઉપકારક રહેશે તે પણ જણાવવું રહ્યું.
- આ બુકના પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ કરવા માટે બાળકોને ઓછામાં ઓછું એક સપ્તાહ અને વધુમાં વધુ એકાદ માસ જેટલો સમય આપવો જરૂરી છે. કેટલીક સંકલનની પ્રવૃત્તિઓ પૂરા વર્ષ દરમ્યાન ચાલે તેવા પ્રકારની પણ આપવાનો પ્રયાસ કરાયો છે.
- આપેલા પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિનાં શીર્ષક સાથે તેમાં શું કરવાનું છે તેની પ્રારંભિક માહિતી આપવામાં આવેલી છે જેનાથી શિક્ષકોને માર્ગદર્શનમાં અને બાળકોને પ્રવૃત્તિ માટેની દિશા મળી રહે.
- જે તે પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિમાં બાળકોએ શું કરવાનું છે તે શિક્ષક દ્વારા સ્પષ્ટતા કરવાની છે પરંતુ કઈ રીતે? ક્યાંથી? કેવી રીતે કરવાનું છે? તે બાળકો દ્વારા કરવામાં આવે તે મહત્ત્વનું છે. આ સ્વતંત્રતા જ પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ બુકનો હાર્દ છે કે દરેકે જાતે શીખવા માટે મથામણ કરવાની છે અને માહિતીના આધારે અનુભવ સાથે ચોક્કસ તારણ પર જવાનું છે.
- પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ બુકમાં આપેલા સોપાનો માત્ર સૂચક છે કે બાળકોએ કઈ રીતે આગળ વધવું. પરંતુ કોઈને પોતાની રીતે પણ માહિતી મેળવવી કે પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ કાર્ય કરવું હોય તેની પણ સ્વતંત્રતા અપાયેલ છે.
- કેટલાંક પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ દરમ્યાન બાળકો મૉડેલ, રમકડું, સાધન-સામગ્રી નિર્માણ કરશે. આ બધી અલગથી નિર્માણ થતી બાબતોનું નિદર્શન અને પ્રદર્શન પણ થાય તેની કાળજી લેવાની રહેશે.
- પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિબુકમાં માહિતી સાથે આપેલ પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ સિવાય શિક્ષકે પોતાના વર્ગના બાળકોની રૂચિ, વય, વિષય, ક્ષમતા, સ્થાનિકતા અને અન્ય બાબતોને ધ્યાને લઈ કરવા માટેના પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ માટે પણ સ્વતંત્ર પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિની જગ્યા આપવામાં આવેલ છે.

- આપેલા દરેક પ્રૉજેક્ટ્સ-પ્રવૃત્તિમાં વિદ્યાર્થીઓ શીખવા માટે જાતે જ ઉત્તમ અવલોકન, પરીક્ષણ, પૃથક્કરણ અને નિરીક્ષણ કરે તે માટેની સમૂહમાં સૂચના અને દૃષ્ટાંતો પુરા પાડવા.
- આ પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિમાં વિદ્યાર્થીઓ સહેલાઈથી માહિતી શોધી લાવે કે સમાન માહિતી એકત્રિત કરે તો પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિની ગરિમા રહેતી નથી અને વિદ્યાર્થીઓની રૂચિ પણ ઓછી થઈ જાય છે તેથી દરેક પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ કંઈક નવીન બાબત શીખવે છે તેવો હેતુ વિદ્યાર્થીઓને સમજાવવો જરૂરી છે.
- પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિબુકમાં અનુભવ સાથે માહિતી એકત્ર કરવા માટે કેટલાક મૂળભૂત સોપાનો આપેલા છે જેથી વિદ્યાર્થીઓને ક્રમશઃ કઈ રીતે આગળ વધવું તેનું માર્ગદર્શન મળી રહે. આ સોપાનો દ્વારા વિદ્યાર્થીઓ જાતે શોધખોળ કરીને મૂળભૂત જ્ઞાનના આયામો સુધી પહોંચી શકે તેવો પ્રયાસ કરાયો છે.
- શિક્ષક દ્વારા વિદ્યાર્થીના પ્રૉજેક્ટનું કાર્ય પૂર્ણ થયા બાદ વર્ગમાં દરેકને પોતાના પ્રૉજેક્ટની માહિતી આપવા માટે પૂરતો સમય આપવો જરૂરી છે, જેથી દરેકની વાતમાં કોઈ અલગ બાબત હોય તે નવાચારની જાણ થાય.
- પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ દરમિયાન માતાપિતા, શાળા-વર્ગ પુસ્તકાલય, સોશીયલ મીડિયા, મોબાઈલ-ઈન્ટરનેટ જેવી બાબતો મુખ્ય ભૂમિકા ભજવતા હોવાથી તેની મદદ માટે પૂરતું માર્ગદર્શન પૂરું પાડવું.
- કેટલાંક પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ દરમિયાન વિદ્યાર્થીઓને ગામના સ્થાનિક કારખાના, સંસ્થા, દુકાન, સ્થળોની મુલાકાત લેવાનું બનશે જેથી શિક્ષક દ્વારા વિદ્યાર્થીઓને મુલાકાત દરમ્યાન ધ્યાનમાં રાખવાની બાબતો અને નિયમો કે સૂચનાઓની સમજ આપવામાં આવે તે જરૂરી છે.
- પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ દરમિયાન નિર્માણ થયેલ મોડેલ્સ કે સાધન-સામગ્રી વર્ગ અને શાળાના પરિસરમાં દરેકને જોવા મળે તેવું આયોજન કરવું જોઈએ.
- પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિના કાર્ય બદલ વિદ્યાર્થીઓને વધુમાં વધુ પ્રોત્સાહન મળી રહે તે માટે વિશેષ પ્રયાસો થવા જરૂરી.
- અગાઉ કહ્યું તેમ આ પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ ભણવાના ભાગરૂપ છે પરંતુ તેનો ભાર ન દેખાય તે રીતે પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ કરાવવી વિદ્યાર્થીઓમાં રસ, ઉત્સુકતા અને રૂચિ ઉત્પન્ન થાય તેવું કરવું જોઈએ.

- કેટલાક પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ માટે વિદ્યાર્થીઓના નાના-નાના સમૂહ બનવવાના થશે પરંતુ અહી તે બાબત પર ખાસ ધ્યાન આપવું જોઈએ કે દરેક વિદ્યાર્થીનાં અનુભવો અલગ-અલગ હોય અને કોઈ એકસમાન એકબીજાની કૉપી ન કરે.
- **ટૂંકમાં આ પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિબુક દ્વારા રાષ્ટ્રીય શિક્ષણનીતિ-2020 અનુસાર વિદ્યાર્થીઓને અભ્યાસક્રમના માધ્યમે સર્જનાત્મકતા મળી રહે અને તે સાથે જૂથ ભાવના, વિચારોનું આદાન-પ્રદાન, સમસ્યા નિવારણ માટેની જાગૃતિ, સમુદાય માટે ઉપયોગિતા, લોકસંપર્ક, શીખવા માટેની પહેલવૃત્તિ, વાસ્તવિક જીવનની પરિસ્થિતિનો અનુભવ, મૌલિક સર્જન, ઉત્તરદાયિત્વ, સહભાગિતા, માહિતી માટેનું આયોજન, પ્રત્યાયન, તર્ક-કલ્પના-નવાચારનું સ્થાપન, સંદર્ભ સ્રોતનો ઉપયોગ અને જાતે શીખવા માટેની તકો પ્રાપ્ત થાય તે માટેના પ્રયાસો કરવામાં આવ્યા છે તેને ધ્યાને લઈ ઉપયોગ થાય તે અપેક્ષિત છે.**

બહુહેતુક બાબતોને આવરી લઈને પ્રથમવાર નિર્માણ થયેલી આ પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ બુકનાં ઉપયોગ દ્વારા સંશોધનાત્મક પ્રવૃત્તિનો વિકાસ થાય તે માટે શુભેચ્છાઓ.

(મહેશ મહેતા)
સચિવ
સમગ્ર શિક્ષા, ગુજરાત રાજ્ય

અનુક્રમણિકા

ક્રમ	પ્રોજેક્ટ-પ્રવૃત્તિનું નામ	પા.નં.
1.	My Story	10
2.	સ્વાગત ગીત	12
3.	मेरी प्रार्थना	14
4.	મારી વાર્તા	16
5.	किं करोति ?	18
6.	શ્રેષ્ઠ રાજા	20
7.	પોષાકની વિવિધતા	22
8.	મારું ગીત	24
9.	કંપાસપેટીના સાધનોનો ઉપયોગ	26
10.	Wrapper Observation	28
11.	જાગૃતિ સૂત્રો	30
12.	મારી વાર્તા	32
13.	मैं बनना चाहता हूँ ...	34
14.	મારું પુસ્તક	36
15.	अहं मम मित्रं च ।	38
16.	મારા આદર્શ	40
17.	મારું ગીત	42
18.	My paper Toy	44
19.	પૂર્ણાકોના સરવાળા - બાદબાકી કરીએ	46
20.	કચરામાંથી સોનું	48

ક્રમ	પ્રોજેક્ટ-પ્રવૃત્તિનું નામ	પા.નં.
21.	મારું પુસ્તક	50
22.	મજાની કહેવતો	52
23.	શ્લોક-મંત્ર-દોહે-ચૌપાઇર્યા	54
24.	मम प्रहेलिकाः	56
25.	અંગદાન-મહાદાન	58
26.	ખાસ દિવસો	60
27.	My Favourite...	62
28.	અંધશ્રદ્ધા નિવારણ	64
29.	વેશભૂષા	66
30.	સેવાભાવ	68
31.	મારો મિત્ર	70
32.	સ્થાનિક સર્જન	72
33.	વ્યસનમુક્તિ	74
34.	દંતમંજન	76
35.		78
36.		80
37.		82
38.		84
39.		86

પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિના સંભવિત સોપાનોની સમજ

પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ નંબર : .....

અહીં પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ દરમ્યાન વિદ્યાર્થીએ કરવાની બાબતોની સમજ આપવામાં આવશે. પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ દરમિયાન અને બાદમાં શું-શું કરી શકાય? પ્રૉજેક્ટની થીમનું વિષયવસ્તુ અને તેમાં કઈ-કઈ બાબતોની કાળજી લેવાની તેની પણ વાત મૂકાશે. દરેક પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ સમજની વાત મૂકવામાં આવશે.

- પ્રૉજેક્ટનું નામ : _____
- વિષય : _____
- કયા એકમ સાથે અનુબંધ : _____
  (જો પ્રૉજેક્ટ કોઈ એકમ સાથે સુસંગત હશે તો તેની વિગત હશે)
- પ્રૉજેક્ટ શરૂ કર્યા તારીખ, પ્રૉજેક્ટ પૂર્ણ કર્યા તારીખ અથવા દિવસો અથવા સમયગાળો :
  _____
  (અહીં પ્રૉજેક્ટ શરૂ કર્યા તારીખ અને પ્રૉજેક્ટ પૂર્ણ કર્યા તારીખ હશે)
- પ્રૉજેક્ટ સંદર્ભ સ્રોત : (અહીં પ્રૉજેક્ટ દરમ્યાન ઉપયોગમાં લેવાયેલ સાધન-સામગ્રી, સહાયક બાબતો જેવી કે પાઠ્યપુસ્તકો, શાળા-વર્ગ પુસ્તકાલય, મોબાઈલ, વર્તમાનપત્રો, સામયિકો, ટીવી, રેડિયોની વિગત હશે)
- પ્રૉજેક્ટમાં સહભાગી વ્યક્તિઓ (અહીં પ્રૉજેક્ટ દરમ્યાન શિક્ષક, મિત્રો, માતા-પિતા, સગાંવહાલાં, પડોશી, વ્યવસાયકારો, સંસ્થાના વડાઓ-જેની મદદ લીધી હશે તેના નામ હશે)
- પ્રૉજેક્ટ દરમ્યાન શું-શું કર્યું?
  (અહીં પ્રૉજેક્ટ દરમ્યાન જે-જે તબક્કાવાર પ્રક્રિયા થઈ હશે તેની વિગતો હશે)
- પ્રૉજેક્ટ પૂર્ણ કર્યા બાદ શું-શું પ્રાપ્ત થયું?
  (અહીં પ્રૉજેક્ટ દરમ્યાન શું જાણવા મળ્યું? શી માહિતી મળી તેની વિગતો હશે
- માહિતી લેખન, ફોટોગ્રાફ, ડ્રૉઈંગ માટેની પણ જગ્યા આપેલ છે.

વિદ્યાર્થીની સહી : _____ તારીખ : _____

વાલીની સહી : _____ શિક્ષકની સહી : _____

પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ - 1 My Story

તમે ગુજરાતી સાથે-સાથે હવે હિન્દી અને અંગ્રેજી વાર્તાઓ પણ વાંચવાનું શરૂ કર્યું હશે. ટીવી-મોબાઈલમાં તો આવી હિન્દી અને અંગ્રેજી ભાષામાં વાર્તાઓ સાંભળી કે જોઈ હશે. અહીં તમને વાંચતા-વાંચતા પસંદ પડેલી કોઈ એક વાર્તા અંગ્રેજીમાં લખવાની છે. વાર્તા તમારા પાઠ્યપુસ્તક સિવાયની હોવી જોઈએ જેથી તમને અને તમારા મિત્રોને નવી-નવી વાર્તાઓ વાંચવા મળે. આ માટે તમે પુસ્તકાલયનો ઉપયોગ કરી શકો છો.

Total Characters in the story : _____

Write their Names : _____

Title of the story

<footer>10</footer>

- Draw picture for the story and colour it.

વિદ્યાર્થીની સહી : _____ તારીખ : _____

વાલીની સહી : _____ શિક્ષકની સહી : _____

પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ - 2 સ્વાગત ગીત

તમારી શાળા, ગામ કે અન્ય સંસ્થાઓમાં કાર્યક્રમની શરૂઆતમાં સ્વાગત ગીત રજૂ થતાં તમે જોયું હશે. આવા સ્વાગત ગીતમાં પધારેલા લોકોને સન્માન આપવાનો ભાવ રજૂ થતો હોય છે. તમે પણ કદાચ તમારી શાળાના કાર્યક્રમમાં આ પ્રકારના સ્વાગત ગીતની રજૂઆતમાં ભાગ લીધો હશે. અહીં તમારે તમારી શાળામાં ગવાતા સ્વાગત ગીત સિવાય અન્ય સ્વાગત ગીતને શોધીને લખવાનું છે. આ માટે શાળાના કલાશિક્ષક, અન્ય શાળાના મિત્રો, પુસ્તકાલય વગેરે ઉપયોગી થશે. લખેલ સ્વાગત ગીત શાળાના બુલેટીનબૉર્ડ પર અને વર્ગ સમક્ષ રજૂ કરશો. સ્વાગત ગીત લખ્યા બાદ તેની દરેક પંક્તિનો ભાવાર્થ ગદ્ય સ્વરૂપે લખવા પ્રયત્ન કરવાનો છે.

સ્વાગત ગીત

સ્વાગત ગીતનો ભાવાર્થ

વિદ્યાર્થીની સહી : _____ તારીખ : _____

વાલીની સહી : _____ શિક્ષકની સહી : _____

પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ - 3 મેરી પ્રાર્થના

તમારી શાળામાં અને ઘરમાં નિયમિત પ્રાર્થના થતી હશે જ. ગુજરાતી, અંગ્રેજી અને હિન્દી જેવી ભાષાઓમાં પણ વારાફરતી પ્રાર્થના થતી હોય છે. તમે મોબાઈલ-ટીવી કે અન્ય પુસ્તકોમાં પણ હિન્દી ભાષામાં પ્રાર્થનાઓ સાંભળી-જોઈ કે વાંચી હશે. અહીં તમારે તમને ગમતી કોઈપણ બે નવી હિન્દી ભાષાની પ્રાર્થના લખવાની છે. આવી પ્રાર્થના ફિલ્મોમાંથી પણ હોઈ શકે છે. તમે હિન્દીમાં લખેલી આવી પ્રાર્થના વર્ગ અને પ્રાર્થનાસભામાં સમૂહમાં રજૂ કરો.

प्रार्थना-१

प्रार्थना-२

વિદ્યાર્થીની સહી : _____ તારીખ : _____

વાલીની સહી : _____ શિક્ષકની સહી : _____

પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ 4 : મારી વાર્તા

આપના ગામમાં, ઘરમાં, આજુબાજુ પડોશમાં અને મિત્રો દ્વારા તમે બાળપણથી વાર્તાઓ સાંભળી જ હશે. આ પ્રકારની વાર્તાઓ હજી પણ માતાપિતા, દાદા-દાદીના મુખે કહેવાતી જ હશે. આવી સ્થાનિક વાર્તાઓ જે શાળાના પુસ્તકોમાં ન હોય અને સ્થાનિક બોલીમાં જે રીતે સાંભળી હોય તે આપને યાદ જ હશે. આવી તમે તમારા ઘરમાં કે ગામમાં સાંભળેલી વાર્તા નીચેના ભાગમાં લખો.

વાર્તાનું નામ : _____ કોની પાસેથી સાંભળી ? _____

- વાર્તામાંથી શું શીખવા મળે છે?

- વાર્તાનું કોઈ એક ચિત્ર દોરો.

વિદ્યાર્થીની સહી : _____ તારીખ : _____

વાલીની સહી : _____ શિક્ષકની સહી : _____

પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ - 5. किं करोति ?

તમે કોઈ મુસાફરી માટે જતા હો ત્યારે તમારી આસપાસ શું થતું જોવા મળતું હોય છે? લોકો ચાલતા હોય, કોઈ વાહન હંકારતું હોય, તો કોઈ દોડતું જોવા મળતું હશે. આવા પ્રકારની વિવિધ ક્રિયાઓ જેવી કે નૃત્ય કરવું, દોડવું, ચિત્ર દોરવું, જમવું, પાણી પીવું, વાતચિત કરવી, તાલી આપવી વગેરે તમે કરો છો. અહીં તમારે આપેલ જગ્યામાં વર્તમાનપત્ર, સામયિકમાંથી નાનાં-નાનાં 10 થી 12 ચિત્રો લગાવવાનાં છે અને ચિત્રોની નીચે તેમાં થતી ક્રિયા સંસ્કૃતમાં લખવાની છે. ચિત્ર પસંદ કરતી સમયે ધ્યાનમાં રાખશો કે ચિત્રમાં મોટાભાગે એક જ વ્યક્તિ હોય અને તેમાં કોઈ એક ક્રિયા પણ થતી હોય જેથી તેને સમજવામાં અને લખવામાં સરળતા રહે. આવા ચિત્રમાં થતી ક્રિયાઓના ચિત્રો તમારા મિત્રોને બતાવો અને શક્ય હોય ત્યાં સુધી આવી ક્રિયાઓ સંસ્કૃતમાં બોલવાનો આગ્રહ રાખો. (ચિત્રોના મળે તો ક્રિયાચિત્રો દોરી પણ શકાય.)

વિદ્યાર્થીની સહી : _____ તારીખ : _____

વાલીની સહી : _____ શિક્ષકની સહી : _____

પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ - 6. શ્રેષ્ઠ રાજા

તમારાં ઘરમાં જેમ તમારા માતાપિતા ઘરને સંભાળે છે. તેમજ શાળાના આચાર્ય શાળા, ગામના સરપંચ ગામ અને તે જ રીતે વડાપ્રધાનશ્રી દ્વારા સમગ્ર દેશનું સંચાલન કરી લોકોની કાળજી લે છે. અગાઉના સમયમાં જે તે પ્રદેશમાં રાજાઓ રાજ કરતા હતા અને પોતાની પ્રજાના સુખની કાળજી લેતા હતા. આજના સમયે લોકશાહી હોવાથી રાજાશાહી પૂરી થયેલી છે. તમે પાઠ્યપુસ્તક, પુસ્તકો અને અન્ય માધ્યમથી ગુજરાતના રાજાઓ વિશે માહિતી મેળવી હશે. તમને શ્રેષ્ઠ લાગતા ગુજરાત રાજ્યના કોઈ એક રાજા વિશે માહિતી મેળવવાની છે. તમે પસંદ કરેલ રાજા કયા વિસ્તારમાં રાજ કરતા હતા? તેમણે લોકોના હિત માટે કયાં-કયાં કાર્યો કર્યાં હતાં? તેમણે કોઈની સામે યુદ્ધ કરેલું હતું? જો હા તો શા માટે? અને તે યુદ્ધમાં શું-શું થયું? તેની વિગતે વાત લખવાની છે. અહીં યાદ રાખશો કે તમારા પાઠ્યપુસ્તકમાં જે રાજાની માહિતી આપેલ હોય તે રાજા તમારે પસંદ કરવાના નથી. પરંતુ અન્ય રાજાઓની માહિતી મેળવી તેની વિગત આપવાની છે.

- પસંદ કરેલા રાજાનું નામ : _____
- રાજાનો વિસ્તાર : _____
- રાજાએ કરેલાં લોકહિતનાં વિશેષ કાર્યો : _____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

- કોઈ યુદ્ધ કર્યું હોય તો તેની વિગત : _____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

- રાજા વિશે તમે મેળવેલ અન્ય વિશેષ માહિતી : _____

_____

_____

_____

_____

_____

રાજાનો ફોટો / ચિત્ર

વિદ્યાર્થીની સહી : _____ તારીખ : _____

વાલીની સહી : _____ શિક્ષકની સહી : _____

પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ - 7. પોષાકની વિવિધતા

વિવિધ ઋતુઓમાં તમે અલગ-અલગ પ્રકારનાં કપડાં પહેરતાં હશો. આમાં શાળાનો ગણવેશ, હળવાસમયનો પોષાક વગેરે જુદા હોય. તેમાં પ્રસંગ અને ઋતુ અનુસાર કેટલાક પોષાક જુદા હશો. તમારાં ઘરના સભ્યો અને તમે અલગ-અલગ પ્રકારના અને અલગ-અલગ સામગ્રીમાંથી બનેલાં કપડાં પહેરતાં હશો. તમારા ઘરના તમામ સભ્યોના ત્રણથી ચાર અલગ-અલગ પ્રકારના પોષાક વિશે નીચે આપેલ કોષ્ટકમાં માહિતી લખો.

કપડાંનું નામ	આ કપડું શેમાંથી બનેલ છે ?	આ કપડું કોણ પહેરે છે ?	આ કપડું કઈ ઋતુમાં વધુ પહેરાય છે ?	આ કપડાંની અંદાજિત કિંમત

વિદ્યાર્થીની સહી : _____ તારીખ : _____

વાલીની સહી : _____ શિક્ષકની સહી : _____

પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ : 8. મારું ગીત

આપના ગામમાં, ઘરમાં, આજુબાજુ, પડોશમાં તહેવારો, શુભ પ્રસંગોએ કે અન્ય ઉજવણીઓના સમયે તમે બાળપણથી લોકગીતો સાંભળ્યાં હશે. આ પ્રકારનાં લોકગીતો હજી પણ આપના માતાપિતા, દાદા-દાદી, સગાંવહાલાંના મુખે ગવાતાં જ હશે. આવાં સ્થાનિક લોકગીતો જે કોઈ પુસ્તકોમાં ન હોય પરંતુ માત્ર આપના ગામમાં સ્થાનિક રીતે જ ગવાતાં હશે. આવા લોકગીતો પૈકીનું કોઈ એક લોકગીત નીચેના ભાગમાં લખો.

લોકગીતનું નામ : _____

- આ લોકગીતમાં શેના વિશે વાત કરવામાં આવી છે?

વિદ્યાર્થીની સહી : _____ તારીખ : _____

વાલીની સહી : _____ શિક્ષકની સહી : _____

પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ - 9. કંપાસપેટીના સાધનોનો ઉપયોગ

ગણિતમાં વિવિધ આકૃતિઓ દોરવા અને વિવિધ માપ લેવા માટે કંપાસપેટીમાં વિવિધ સાધનો આપવામાં આવે છે. અહીં ફૂટપટ્ટી, કોણમાપક, પરિકર, દ્વિ-ભાજક વગેરેની આકૃતિ દોરો અને તેનો ઉપયોગ લખો. તમારી કંપાસપેટીમાં અન્ય જે સાધનો કે સામગ્રી તમે રાખી હોય તેને પણ તમે અહીં ઉમેરી શકો છો.

ક્રમ	સાધનનું નામ	આકૃતિ	સાધનનો ઉપયોગ
1	માપપટ્ટી		વસ્તુની લંબાઈ માપવા માટે
2			
3			
4			

વિદ્યાર્થીની સહી : _____ તારીખ : _____

વાલીની સહી : _____ શિક્ષકની સહી : _____

પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ - 10. Wrapper Observation

તમે તમારા ઘર માટે બજારમાંથી વિવિધ ચીજવસ્તુઓ ખરીદતાં જ હશો. તેલ, અનાજ, બિસ્કિટ, કઠોળ, ચોકલેટ અને જો શહેરમાં રહેતાં હશો તો પાણી અને દૂધ પણ ખરીદતાં હશો. આવી ચીજવસ્તુઓ કોઈ ખોખા, પેકેટમાં કે રેપરમાં આવતી હોય છે. ખાસ કરીને ચૉકલેટ, બિસ્કિટનાં રેપર તો તમે જોયા હશે. અહીં તમારે ઓછામાં ઓછા આવા દસ ચીજવસ્તુઓના રેપર ભેગા કરવાના છે અને તેના આધારે રેપર પર આપેલ માહિતી લખવાની છે. રેપર પર આપેલી માહિતી શેના માટે હોય છે, તેમાં કઈ-કઈ બાબતોનો સમાવેશ થતો હોય છે વગેરે વિગતો જાણો અને નોંધ કરો.

Item Name વસ્તુનું નામ	Weight વજન	MRP કિંમત	Manufacture Date બનાવ્યા તારીખ	Expiry Date બિનઉપયોગી થવાની તારીખ

ક્રમ	વસ્તુનું નામ	વસ્તુના રેપર પર જોવા મળેલ અન્ય બાબતો નોંધો

Stick some wrappers here

વિદ્યાર્થીની સહી : _____ તારીખ : _____

વાલીની સહી : _____ શિક્ષકની સહી : _____

પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ - 11. જાગૃતિ સૂત્રો

તમે વર્તમાનપત્રો, ટીવી કે મોબાઇલમાં વિવિધ પ્રકારની જાગૃતિ માટેનાં સૂત્રો વાંચ્યાં હશે. તમે તમારા ગામની દીવાલો, બજારમાં કે અન્ય જગ્યાઓએ ભીંત પર સૂત્રો લખેલાં જોયાં હશે. મેલેરિયા, પોલિયો કે કોરોના જેવા રોગ કે મહામારીથી બચવાના ઉપાયો કે અન્ય સાવચેતીની બાબતો ભીંતસૂત્રોમાં લખાણ જોવા મળે છે. તમારે અહીં આપેલા ક્ષેત્રો પર વિવિધ સૂત્રોનું સંકલન કરવાનું છે. આ સૂત્રોમાં મુખ્ય કોઈપણ પ્રકારની જાગૃત્તિ લાવવાનો ભાવ હોવો જોઈએ. જમેકે, 'મેલેરિયાથી બચવા ભરાયેલ પાણીનો નિકાલ કરીએ' અહીં આપેલા સૂત્ર માટેના વિષયો સિવાય પણ આપની પાસે અન્ય કોઈ પ્રકારની જાગૃતિ માટેનાં સૂત્રો હોય તો પણ લખશો. અહીં દરેક સૂત્રલેખન માટે એક-એક જગ્યા આપેલી છે, જો તમારી પાસે જે-તે ક્ષેત્રમાં એકથી વધુ સૂત્રો હોય તો તેને અલગ નોંધપોથીમાં પણ લખી શકાય.

- શાળા સ્વચ્છતા માટેનું સૂત્ર : _____

  _____

- રોગથી બચવા માટેનું સૂત્ર : _____

  _____

- શિક્ષણ માટેનું સૂત્ર : _____

  _____

- રસ્તા પર કાળજી રાખવા માટેનું સૂત્ર : _____

  _____

- જાહેર સ્થળોમાં શું ન કરવું તે માટેનું સૂત્ર : _____

  _____

- ઘરમાં રાખવાની કાળજી માટેનું સૂત્ર : _____

  _____

- વીજળી બચાવવાનું સૂત્ર : _____

_____

- પાણી બચાવવાનું સૂત્ર : _____

_____

અન્ય સૂત્ર

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

કોઈ એક સૂત્ર સાથે ભીંતચિત્ર તૈયાર કરો.

વિદ્યાર્થીની સહી : _____ તારીખ : _____

વાલીની સહી : _____ શિક્ષકની સહી : _____

પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ : 12. મારી વાર્તા

આપના ગામમાં, ઘરમાં, આજુબાજુ પડોશમાં અને મિત્રો દ્વારા તમે બાળપણથી વાર્તાઓ સાંભળી જ હશે. આ પ્રકારની વાર્તાઓ હજી પણ માતાપિતા, દાદા-દાદીના મુખે કહેવાતી જ હશે. આવી સ્થાનિક વાર્તાઓ જે શાળાના પુસ્તકોમાં ન હોય અને સ્થાનિક બોલીમાં જે રીતે સાંભળી હોય તે આપને યાદ જ હશે. આવી તમે તમારા ઘરમાં કે ગામમાં સાંભળેલી વાર્તા નીચેના ભાગમાં લખો.

વાર્તાનું નામ : _____ કોની પાસેથી સાંભળી ? _____

- વાર્તામાંથી શું શીખવા મળે છે?

- વાર્તાનું કોઈ એક ચિત્ર દોરો.

વિદ્યાર્થીની સહી : _____ તારીખ : _____

વાલીની સહી : _____ શિક્ષકની સહી : _____

પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ - 13. मैं बनना चाहता हूँ ...

દરેક બાળક મોટા થઈને કંઈક બનવા માંગતું હોય છે. તમે પણ મોટા થઈને અભ્યાસ બાદ કંઈક બનવાનું સ્વપ્ન રાખ્યું હશે. તમે શાળા પુસ્તકાલયનાં પુસ્તકોમાં પણ વાંચ્યું જ હશે કે કેટલાક લોકો બાળપણથી જ મોટાં-મોટાં સ્વપ્નો સેવતા હોય છે અને તેમણે મોટા થઈને મહેનત કરી જગતમાં પોતાનું નામ રોશન કર્યું હોય છે. તમે પણ શાળામાં અભ્યાસ માટે પ્રવેશ લીધા બાદ ધીમે-ધીમે હવે આગળના અભ્યાસમાં જોડાતા ગયા અને તમારી સમજમાં આવ્યું કે અભ્યાસ બાદ હું આવું-આવું કરીશ. તમે પણ ડૉકટર, વકીલ, અભિનેતા, ગાયક, સંગીતકાર, લેખક, પોલીસ, ડ્રાઈવર, સેલ્સમેન કે દુકાનદાર જેવું કશુંક બનવા માંગતાં હશો. અહીં તમે મોટા થઈને જે બનવા માંગો છો, શા માટે ? કઈરીતે બનશો અને પછી લોકો માટે શું-શું કરશો ? તેના વિશે હિન્દી ભાષામાં લખવાનું છે.

વિદ્યાર્થીની સહી : _____ તારીખ : _____

વાલીની સહી : _____ શિક્ષકની સહી : _____

પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ 14 : મારું પુસ્તક

આપના મિત્ર અને શિક્ષકની મદદ વડે શાળાના અને વર્ગના પુસ્તકાલયનાં પુસ્તકો વાંચો. વાંચ્યા બાદ જે પુસ્તક આપને ગમ્યું હોય તેમાના કોઈ એક પુસ્તકની નીચે મુજબની વિગતો લખો. પુસ્તક વિશે લખેલી આ માહિતી તમને મદદ કરનાર મિત્ર અને શિક્ષકને બતાવો. આપ આ પ્રૉજેક્ટ દરમ્યાન પસંદ કરેલ પુસ્તકની માહિતી વર્ગ અને શાળાના પ્રાર્થના સંમેલનમાં પણ રજૂ કરી શકો છો.

- પુસ્તકનું નામ : _____
- લેખકનું નામ : _____
- પુસ્તકની કિંમત : _____
- પુસ્તકનાં કુલ પાનાની સંખ્યા : _____
- પુસ્તકમાં આપેલ કુલ પ્રકરણો : _____
- આ પુસ્તક આપને કઈ રીતે વાંચવા માટે મળ્યું?

_____

_____

_____

_____

_____

- વાચન દરમ્યાન તમને પુસ્તકની કઈ-કઈ બાબતો ગમી?

_____

_____

_____

_____

_____

- પુસ્તકનો સાર

વિદ્યાર્થીની સહી : _____ તારીખ : _____

વાલીની સહી : _____ શિક્ષકની સહી : _____

પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ - 15. अहं मम मित्रं च ।

અહીં સંસ્કૃત ભાષામાં તમારે પોતાનો અને તમારા અંગત મિત્રનો પરિચય લખવાનો છે. જેમાં પોતાનું પિતાનું, માતાનું, ભાઈનું, બહેનનું નામ, ભણતા ધોરણ, શોખ, ગમતી વાનગી, સુટેવ વગેરે બાબતો આવરી લેવાની છે. પોતાના પરિચય બાદ તે જ મુજબ પોતાના મિત્રનો પરિચય સંસ્કૃતમાં લખવાનો છે. તમારા ભાષાશિક્ષકની મદદ તમે લઈ શકો છો. તેઓ તમને વાક્ય રચના બનાવવામાં મદદ કરશે. પરિચય લખ્યા બાદ વર્ગ સમક્ષ તમારે પોતાનો અને મિત્રનો પરિચય વાંચી સંભળાવવાનો છે.

मम परिचयः

मम मित्रस्य परिचयः

વિદ્યાર્થીની સહી : _____ તારીખ : _____

વાલીની સહી : _____ શિક્ષકની સહી : _____

પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ - 16. મારા આદર્શ

તમે તમારી આજુબાજુના લોકોમાંથી કેટલાક લોકો માટે સમાજને વધુ માન હોય તેવું અનુભવ્યું હશે. આવા લોકોએ સમાજ સુધારણા માટે ઘણાં કાર્યો કર્યાં હોય છે. આમાં ધર્મગુરુ, સમાજસેવક, કોઈ નેતા, ગામ આગેવાન કે દાનવીર પણ હોઈ શકે છે. રાષ્ટ્રપિતા ગાંધીજી આપના સૌના હૃદયમાં બિરાજમાન છે, તેનું કારણ તેમાં લોકકલ્યાણ માટેનાં કાર્યો છે. તમારા ગામમાં પણ કેટલાક લોકો એવા હશે જેના માટે સૌને આદર હોય. તમે આવા આજદિન સુધીમાં પુસ્તક-વર્તમાનપત્રમાં વાંચેલ હોય, તમારા ગામમાં કે આજુબાજુમાં એવી વ્યક્તિ વિશે સાંભળેલ હોય કે ટીવી-મોબાઈલમાં જોયેલ હોય તેવી આદર્શ વ્યક્તિ વિશે માહિતી એકઠી કરી લખવાનું છે. આવી વ્યક્તિઓ તમારી આસપાસ હોય તો તેની મુલાકાત પણ લેવી જોઈએ. આવી વ્યક્તિને લોકો કેમ વધુ પસંદ કરે છે તેની માહિતી મેળવવા માટે બીજા લોકો સાથે વાતચીત કરીને માહિતી જાણી શકાય. તમારા આદર્શ વિશેની માહિતી તમારા વર્ગ સમક્ષ વાંચી સંભળાવો.

મારા આદર્શ..

ફોટોગ્રાફ

વિદ્યાર્થીની સહી : _____ તારીખ : _____

વાલીની સહી : _____ શિક્ષકની સહી : _____

પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ : 17. મારું ગીત

આપના ગામમાં, ઘરમાં, આજુબાજુ, પડોશમાં તહેવારો, શુભ પ્રસંગોએ કે અન્ય ઉજવણીઓના સમયે તમે બાળપણથી લોકગીતો સાંભળ્યા હશે. આ પ્રકારનાં લોકગીતો હજી પણ આપના માતાપિતા, દાદા-દાદી, સગાવ્હાલાનાં મુખે ગવાતાં જ હશે. આવા સ્થાનિક લોકગીતો જે કોઈ પુસ્તકોમાં ન હોય પરંતુ માત્ર આપના ગામમાં સ્થાનિક રીતે જ ગવાતા હશે. આવા લોકગીતો પૈકીનું કોઈ એક લોકગીત નીચેના ભાગમાં લખો.

લોકગીતનું નામ : _____

- આ લોકગીતમાં શેના વિશે વાત કરવામાં આવી છે?

વિદ્યાર્થીની સહી : _____ તારીખ : _____

વાલીની સહી : _____ શિક્ષકની સહી : _____

પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ - 18. My paper Toy

તમે બજારમાંથી કોઈ ચીજવસ્તુઓ ખરીદો ત્યારે તેને દુકાનવાળા પડીકામાં આપતા હશે. આવું કાગળનું પડીકું ખાસ પ્રકારની ગડી વાળીને બનતું હોય છે. તમે પણ ગડીઓ વાળીને કાગળનું કોઈ રમકડું બનાવ્યું હશે. તમારા મિત્રો સાથે રહીને તમે કાગળનાં વિવિધ રમકડાં પણ બનાવ્યાં હશે. મોટાભાગે આપણને બધાંને વિમાન અને હોડી તો નાનપણથી જ બનાવતાં આવડી ગયું હશે. અહીં તમારે કાગળનાં કોઈ એક-બે નવાં રમકડાં વિશે માહિતી મેળવવાની છે. આવું રમકડું બનાવવા માટેની ટૂંકી સૂચનાઓ અંગ્રેજીમાં લખો. આવી માહિતી પુસ્તક/ ઈન્ટરનેટ પરથી જોઈને શીખો. જ્યારે તમને આ પસંદ કરેલ રમકડું બનાવતાં આવડી જાય ત્યારે તેને તમારા મિત્રોને બતાવી તેના વિશે વાત કરો. અહીં તમારે આવા કોઈ બે **Paper Toy** (કાગળનું રમકડું) બનાવવાની સૂચનાઓ અંગ્રેજીમાં લખવાની છે.

- તમે બનાવેલ Paper Toy નું નામ : _____
- રમકડું બનાવવાની અંગ્રેજીમાં ટૂંકી સૂચના : _____

Past or draw paper toy here

- તમે બનાવેલ Paper Toyનું નામ : _____
- રમકડું બનાવવાની અંગ્રેજીમાં ટૂંકી સૂચના ક્રમ : _____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

Past or draw paper toy here

વિદ્યાર્થીની સહી : _____ તારીખ : _____

વાલીની સહી : _____ શિક્ષકની સહી : _____

પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ - 19. પૂર્ણાંકોના સરવાળા - બાદબાકી કરીએ

સંખ્યા રેખા પર આવેલ ધન પૂર્ણાંકો, ઋણ પૂર્ણાંકો અને શૂન્યના સરવાળા અને બાદબાકી તમે શીખી ગયા હશો. અહીં તમને કોષ્ટકમાં કેટલીક સંખ્યાઓ આપેલી છે. સંખ્યા-1 અને સંખ્યા-2ના ખાનામાં તમારી પસંદગીની સંખ્યા મૂકી, વચ્ચે સરવાળા કે બાદબાકીનું ચિહ્ન મૂકીને ગણતરી કરી મેળવેલો જવાબ છેલ્લા ખાલી ખાનામાં લખો. અહીં તમે બે કાંકરા સંખ્યા કોષ્ટક ઉપર પડવા દો. તે બંને જે ખાનામાં પડે તે સંખ્યાઓ પણ પસંદ કરી શકો છો. તમારું પોતાનું નવું સંખ્યા કોષ્ટક પણ બનાવીને તેમાં આપેલી સંખ્યાઓના સરવાળા-બાદબાકી તમારી નોટબૂકમાં કરવાના છે.

સંખ્યા કોષ્ટક

-12	-11	-10	-9	-8	-7
-6	-5	-4	-3	-2	-1
0	1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11

ઉદાહરણ :

સંખ્યા - 1	ક્રિયા	સંખ્યા - 2		
-6	+	-2	=	-8
				જવાબ

સંખ્યા - 1	ક્રિયા	સંખ્યા - 2		
	+ −		=	જવાબ
સંખ્યા - 1	ક્રિયા	સંખ્યા - 2		
	+ −		=	જવાબ
સંખ્યા - 1	ક્રિયા	સંખ્યા - 2		
	+ −		=	જવાબ

મારું સંખ્યાકોષ્ટક

વિદ્યાર્થીની સહી : _____ તારીખ : _____

વાલીની સહી : _____ શિક્ષકની સહી : _____

પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ - 20. કચરામાંથી સોનું

રોજિંદા જીવનમાં તમારા ઘરમાં એવો કચરો નીકળતો હશે જે કચરાપેટીથી લઈને ગામના ઉકરડા સુધી પહોંચતો હશે. આમાં કાગળ, ચાની ભૂકી, શાકભાજી અને ફળનાં છોતરાં કે અન્ય એંઠવાડની સામગ્રીનો સમાવેશ પણ થતો હશે. શાળાના મિત્રો, કુટુંબના સભ્યો કે ગામના પરિચિત લોકોને મળી આ પ્રકારના તમારા ઘરના કચરાને માટી સાથે ભેળવીને કુદરતી ખાતર કઈ રીતે બને તેની માહિતી મેળવી કુદરતી ખાતર બનાવો. તમે બનાવેલ ખાતર તમારા ઘરના બગીચા કે કૂંડામાં નાખી તેની અસરકારકતા ચકાસો. શાળામાં વર્ગ સમક્ષ તમે બનાવેલ આ કુદરતી ખાતરનું પ્રદર્શન કરો. કુદરતી ખાતર બનાવતી સંસ્થાની મુલાકાત લઈ વિશેષ માહિતી ભેગી કરી શકાય. કુદરતી ખાતરના ફાયદા જાણવા માટે ખેડૂતની મુલાકાત લો.

કુદરતી ખાતર માટે તમારા ઘરની કઈ કઈ કચરાની સામગ્રી માટી સાથે ભેળવી તે અહીં જણાવો.

- કુદરતી ખાતરના ફાયદા શું છે તે જાણવા તમે કોની મુલાકાત લીધી તેનું નામ લખો :

  _____

  _____

- કુદરતી ખાતરના તમે જાણેલા ફાયદા લખો.

1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

8.

વિદ્યાર્થીની સહી : _____ તારીખ : _____

વાલીની સહી : _____ શિક્ષકની સહી : _____

પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ 21 : મારું પુસ્તક

આપના મિત્ર અને શિક્ષકની મદદ વડે શાળાના અને વર્ગના પુસ્તકાલયનાં પુસ્તકો વાંચો. વાંચ્યા બાદ જે પુસ્તક આપને ગમ્યું હોય તેમાના કોઈ એક પુસ્તકની નીચે મુજબની વિગતો લખો. પુસ્તક વિશે લખેલી આ માહિતી તમને મદદ કરનાર મિત્ર અને શિક્ષકને બતાવો. આપ આ પ્રૉજેક્ટ દરમ્યાન પસંદ કરેલ પુસ્તકની માહિતી વર્ગ અને શાળા પ્રાર્થના સંમેલનમાં પણ રજૂ કરી શકો છો.

- પુસ્તકનું નામ : _____
- લેખકનું નામ : _____
- પુસ્તકની કિંમત : _____
- પુસ્તકનાં કુલ પાનની સંખ્યા : _____
- પુસ્તકમાં આપેલ કુલ પ્રકરણો : _____
- આ પુસ્તક આપને કઈ રીતે વાંચવા માટે મળ્યું?

_____

_____

_____

_____

_____

- વાંચન દરમ્યાન તમને પુસ્તકની કઈ-કઈ બાબતો ગમી?

_____

_____

_____

_____

_____

- પુસ્તકનો સાર

વિદ્યાર્થીની સહી : _____ તારીખ : _____

વાલીની સહી : _____ શિક્ષકની સહી : _____

પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ - 22. મજાની કહેવતો

'કૂકડો બોલે તો જ સવાર પડે એવું ન હોય' આ વાક્ય વાંચી તમને નવાઈ જેવું લાગતું હશે. આ વાક્યમાં એક કહેવત છે. આનો અર્થ થાય છે કે કોઈના વિના કશું અટકી પડતું નથી. આવી કહેવતો તમે તમારા પાઠ્યપુસ્તકના વિવિધ એકમમાં વાંચી હશે. રોજબરોજના જીવનમાં પણ કહેવતો સાંભળવા મળતી હશે. તમારે અહીં આવી વિવિધ કહેવતો એકઠી કરી તેનો અર્થ તેની સામે લખવાનો છે. તમને આ કહેવત ક્યાં વાંચવા મળી અથવા કોના મુખે સાંભળવા મળી તે પણ લખશો.

કહેવત	કહેવતનો અર્થ	ક્યાં વાંચી/કોણ બોલ્યું ?

કહેવત	કહેવતનો અર્થ	ક્યાં વાંચી/કોણ બોલ્યું ?

વિદ્યાર્થીની સહી : _____ તારીખ : _____

વાલીની સહી : _____ શિક્ષકની સહી : _____

પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ - 23. શ્લોક-મંત્ર-દોહે-ચૌપાઇર્યાં

તમે સવારે ઘરે પથારીમાંથી ઊઠતાં સમયે કે શાળાની પ્રાર્થનામાં શ્લોક બોલતાં અને સાંભળતાં પણ હશો. પ્રાર્થના અને શ્લોકમાં ઈશ્વરને યાદ કરવાની અને તેની કૃપા બની રહે તે માટેની વાત સમાયેલી હોય છે. આવું જ રામાયણની ચોપાઈ અને અલગ-અલગ કવિ-લેખકો દ્વારા લખેલા દોહામાં પણ ઈશ્વરની આરાધના થતી જોવા મળે છે. તમારા પાઠ્યપુસ્તકમાં આપેલા દોહા પણ તમે વાંચ્યા હશે. અહીં તમારે હિન્દીમાં શ્લોક, મંત્રો, દોહા અને ચોપાઈ શોધીને લખવાનાં છે. જેમાં લોકકલ્યાણ, શાંતિ, ઈશ્વર પ્રેમ, સંપ, દાન, એકતા જેવી નૈતિક બાબતો સમજાવી હોય. તમે લખેલા શ્લોક, મંત્ર, ચોપાઈ કે દોહા વર્ગ સમક્ષ રજૂ કરો.

વિદ્યાર્થીની સહી : _____ તારીખ : _____

વાલીની સહી : _____ શિક્ષકની સહી : _____

પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ - 24. मम प्रहेलिका:

તમે શાળા અને ઘર કે શેરીમાં મિત્રો સાથે વાતવાતમાં ક્યારેક એવા પ્રશ્નો પૂછતા હશો જેનો જવાબ શોધવા માટે મગજ કસવું પડે અથવા ઉત્તર મેળવવામાં થોડીવાર લાગે. આમાં ઉખાણાનો પણ સમાવેશ કરી શકાય. તમે સંસ્કૃત પાઠ્યપુસ્તકમાં આવાં ઉખાણાં (પ્રહેલિકા) સાંભળ્યાં જ હશે. અહીં તમારે તમને આવડતાં ગુજરાતી ઉખાણાંને સંસ્કૃતમાં લખવાનો પ્રયાસ કરવાનો છે. તેના માટે તમારા મિત્રો અને પાઠ્યપુસ્તકમાં ઉખાણાં માટે આપેલ વાક્યોની રચના સમજવી પડશે. તમે કોઈને સંસ્કૃતમાં પ્રશ્નો પૂછવા માટેના પ્રશ્નવાક્યો બનાવવાનું તો શીખ્યા જ છો. અહીં તેને ધ્યાને લઈ ગુજરાતીનાં ઉખાણાંનું સંસ્કૃત કરવાનું છે. તમે લખેલાં ઉખાણાં તમારા મિત્રો અને ઘરના સભ્યોને પૂછો.

(1) _____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

(2) _____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

(3) _____

(4) _____

(5) _____

વિદ્યાર્થીની સહી : _____ તારીખ : _____

વાલીની સહી : _____ શિક્ષકની સહી : _____

પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ 25 : અંગદાન-મહાદાન

માણસના મૃત્યુ પછી તે શરીરને અગ્નિદાહ આપવામાં આવે છે અથવા તેને જમીનમાં દફનાવવામાં આવે છે. આમ દરેક વ્યક્તિના અંતિમ સંસ્કાર અલગ-અલગ રીતરિવાજ મુજબ કરવામાં આવે છે. હવે તમે કયાંક સમાચાર વાંચ્યા હશે કે ટીવીમાં જોયું પણ હશે કે વ્યક્તિના મૃત્યુ પછી તેમના અંગોનું દાન કરવામાં આવે છે. મૃત્યુના થોડા સમયમાં કરેલ અંગદાન અન્ય વ્યક્તિને નવી જીંદગી આપે છે. તમારા કુટુંબ, ફળિયા કે ગામમાં કોઈ વ્યક્તિના મૃત્યુબાદ તેમના અંગોનું દાન કરવામાં આવેલ છે ? માહિતી મેળવો. નજીકના દવાખાનામાં જઈ અંગદાન કરવાની પ્રક્રિયા કઈ છે તે જાણો, નોંધો અને અન્યને પણ આ માહિતી આપો.

વિદ્યાર્થીની સહી : _____ તારીખ : _____

વાલીની સહી : _____ શિક્ષકની સહી : _____

પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ - 26 ખાસ દિવસો

તમારા ઘર, શાળા અને વર્ગમાં દરેક જગ્યાએ કૅલેન્ડર તો લગાવેલ જ હશે. કેટલીક જગ્યાએ દીવાલ પર લટકતું, તો કેટલીક જગ્યાએ ટેબલ પર મૂકેલ,તો કેટલીક જગ્યાએ ચિત્ર સાથેનું જોવા મળતું હશે. અહીં તમારે તે કૅલેન્ડરમાંથી દર મહિનાના ઓછામાં ઓછા ત્રણ એવા દિવસો શોધવાના છે જેની ઉજવણી વિશ્વ કક્ષાએ થતી હોય. આવા આંતરરાષ્ટ્રીય (ઇન્ટરનેશનલ)વિશેષ દિવસોની માહિતી કોષ્ટકમાં માગ્યા મુજબ લખવાની છે. પૂરા વર્ષના આવા દિવસોની યાદી બનવવા માટે કૅલેન્ડર અને બીજા અનેક સંદર્ભ પુસ્તક કે ઇન્ટરનેટની પણ મદદ લઈ શકાય. આ મહિનાવાર બનાવેલ યાદીના દિવસોની ઉજવણી માટે તમે શું-શું કરશો તે પણ લખશો. આ યાદી બની જાય પછી તેને તમારા અને મિત્રનાં દિવસો સાથે સરખાવી વિવિધ દિવસોની યાદી ફરી તૈયાર કરશો. બાદમાં વર્ગનાં બધાં બાળકોના નક્કી કરેલા દિવસો માસવાર આવી જાય તેવું સમૂહનું એક કેલેન્ડર બનાવી વર્ગમાં લટકાવવાનું છે. પછી દરેક માસમાં વિશેષ દિવસોની માહિતી વર્ગ અને પ્રાર્થના સંમેલનમાં આપવાની છે.

માસ	તારીખ	વિશેષ દિનનું નામ	આ દિનની ઉજવણીમાં તમે શું કરશો ?
જાન્યુઆરી			
ફેબ્રુઆરી			

માર્ચ			
એપ્રિલ			
મે			
જૂન			
જુલાઈ			
ઑગસ્ટ			
સપ્ટેમ્બર			
ઑક્ટોબર			
નવેમ્બર			
ડિસેમ્બર			

વિદ્યાર્થીની સહી : _____ તારીખ : _____

વાલીની સહી : _____ શિક્ષકની સહી : _____

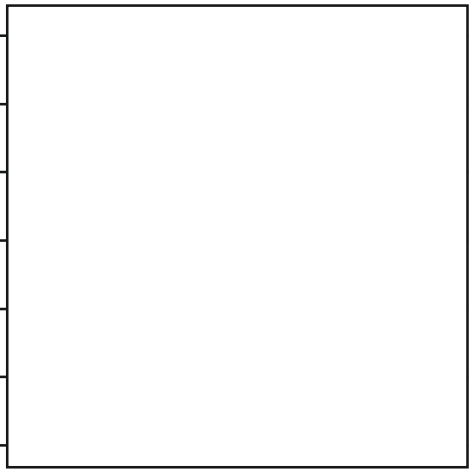
પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ - 27. My Favourite...

તમે આજ સુધીમાં જે જોયેલું, વાંચેલું કે સાંભળેલું હશે તેમાંનું કંઈક તમને ગમતું હશે. તેમાં કોઈ ચીજવસ્તુ, પ્રાણી-પક્ષી, પશુ કે અન્ય બાબતો હશે. અહીં તમારે તેમાંની કોઈપણ બે વિષય પર અંગ્રેજીમાં વિગત લખવાની છે. સરળ, ટૂંકાં વાક્યો અને સમજી શકાય તેવાં અંગ્રેજી વાક્યોમાં આ માહિતી લખી તમારા મિત્રોને વાંચી બતાવવાની છે.

1. My Favourite ...

Photo/Drawing

2. My Favourite ... Photo/Drawing

વિદ્યાર્થીની સહી : _____ તારીખ : _____

વાલીની સહી : _____ શિક્ષકની સહી : _____

પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ - 28 અંધશ્રદ્ધા નિવારણ

તમારી આસપાસ ક્યાંક અંધશ્રદ્ધાની ઘટના બનતા હશે, જોઈ હશે.. તમારા શિક્ષકની મદદથી તેમજ ઈન્ટરનેટના ઉપયોગથી અંધશ્રદ્ધા નિવારણની બાબતો એકઠી કરો. શાળામાં અંધશ્રદ્ધા નિવારણના પ્રયોગ કરો, જેમ કે નાળિયેરમાંથી રીબીન કાઢવી, લીંબુમાંથી લોહી વહાવવું જેવા અનેક પ્રયોગ/પ્રવૃત્તિઓ તૈયાર કરી વાલી મિટિંગ યોજી તેમાં પ્રસ્તુત કરો.

વિદ્યાર્થીની સહી : _____ તારીખ : _____

વાલીની સહી : _____ શિક્ષકની સહી : _____

પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ - 29 વેશભૂષા

શાળામાં તમારા મિત્રો સાથે વેશભૂષાનું આયોજન કરો. જેમાં ગાંધીજી, સરદાર વલ્લભભાઈ પટેલ, સ્વામી વિવેકાનંદ, વિર ભગતસિંહ, ચંદ્રશેખર આઝાદ, ઝાંસીની રાણી લક્ષ્મીબાઈ, ડૉકટર, પોલીસ, ખેડૂત, વકીલ, શિક્ષિકા, ફાયરમેન, સૈનિક, પોસ્ટમેન જેવા અનેક વેશભૂષા સાથેના પાત્રો ભજવો.

તમે જે જે વેશભૂષા કરી હોય તેઓના વિશે અહીં ટૂંકી નોંધ કરશો. તેમના જીવનચરિત્ર શાળા પુસ્તકાલયમાંથી મેળવીને વાંચશો. નક્કી કરેલા પાત્ર/વ્યક્તિનો ફોટોગ્રાફ અને તમારો વેશભૂષા ધારણ કરેલો ફોટોગ્રાફ ચોંટાડશો.

પાત્ર/વ્યક્તિનો
ફોટો કે ચિત્ર

તમે વેશભૂષા માટે તૈયાર
થયા ત્યારનો તમારો ફોટો

વિદ્યાર્થીની સહી : _____ તારીખ : _____

વાલીની સહી : _____ શિક્ષકની સહી : _____

પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ - 30 સેવાભાવ

તમારા ફળિયા, ગામ કે મહોલ્લામાં વિવિધ સેવાકીય પ્રવૃત્તિઓ કરતાં વ્યક્તિઓ જોયા હશે. તેઓ કઈ કઈ સેવાકીય પ્રવૃત્તિઓ કરે છે તેની નોંધ કરો. સેવાકીય પ્રવૃત્તિ સાથે જોડાયેલ સંસ્થાઓના નામ, સરનામા, સંપર્ક નંબર મેળવો. તમારા ફળિયા કે ગામમાં સેવાભાવી કે પ્રામાણિક વ્યક્તિ/બાળક હોય, તો તેમના ઘરના સભ્યો અથવા તેમની રૂબરૂ મુલાકાત લો. તેમને સારા કાર્યો કરવાની પ્રેરણા કયાંથી મળી, તેઓ શું કાર્ય કરે છે, કેવી રીતે કરે છે, કોણ તેમને મદદ કે પ્રોત્સાહન આપે છે વગેરે જેવી બાબતો જાણો. તેમનો ફોટો મેળવો. શાળામાં, ઘરમાં અને મિત્રો વચ્ચે તેમના સારા કાર્યો અને વિચારો રજૂ કરો. તમે પણ સેવા કાર્યો કરવાનો પ્રયત્ન કરો. તમારા દ્વારા કરવામાં આવેલા સારાં કાર્યોની પણ અહીં નોંધ કરો અથવા તેમની મુલાકાત બાદ તમે શું કરવા કે શું નહિ કરવાનો સંકલ્પ લીધો તે નોંધો.

સેવાભાવી/પ્રામાણિક
બાળક કે વ્યક્તિનો ફોટો

- નામ : _____
- ઉંમર : _____
- સરનામું : _____

_____

_____

- તેમના દ્વારા કયા કામ થાય છે ? _____

- તેમને સારા કાર્ય કરવાની પ્રેરણા કોની પાસેથી મળી ? _____

- અન્ય વિશેષ બાબતો : _____

- મારા સારા કાર્યો / મારાં સંકલ્પો : _____

વિદ્યાર્થીની સહી : _____ તારીખ : _____

વાલીની સહી : _____ શિક્ષકની સહી : _____

પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ - 31 મારો મિત્ર

તમારા ઘરની આસપાસ, ફળિયામાં કે ગામમાં દિવ્યાંગ વ્યક્તિ કે બાળક હોય તો તેની રૂબરૂ મુલાકાત લો. દિવ્યાંગ વ્યક્તિના જીવનઘડતરની વાતો જાણો. તેમના અનુભવો નોંધ. તેમનામાં રહેલી શક્તિઓ અને પ્રેરણાત્મક બાબતોની નોંધ કરો. તેમની સાથે મિત્રતાથી તેમને સહયોગી બન્યા હોય તેવી બાબત નોંધો.

વિદ્યાર્થીની સહી : _____ તારીખ : _____

વાલીની સહી : _____ શિક્ષકની સહી : _____

પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ - 32 સ્થાનિક સર્જન

તમારા ગામની સ્થાનિક વિશેષ પ્રવૃત્તિ કે જે અન્ય માટે પ્રેરણાત્મક હોય, વખણાતી હોય, તમારા ગામ કે વિસ્તારના ગૌરવ તરીકેની પ્રવૃત્તિ હોય, તમારા વિસ્તારની હસ્તકલા કે અન્ય કોઈ કલાકારીગરી અથવા વિશિષ્ટ સામગ્રી નિર્માણ કરવામાં આવતી હોય તેની સાથે જોડાયેલા વ્યક્તિઓની રૂબરૂ મુલાકાત લઈ તે સામગ્રી કે કલા મુજબની પ્રવૃત્તિ તમારી શાળામાં તૈયાર થાય તેવો પ્રયાસ કરો. તમે લીધેલી મુલાકાત અને પ્રખ્યાત વસ્તુ/કલા/સ્થળ વિશેની માહિતી ફોટોગ્રાફ કે ચિત્ર સાથે અહીં નોંધો.

- ફોટોગ્રાફ / ચિત્ર

વિદ્યાર્થીની સહી : _____ તારીખ : _____

વાલીની સહી : _____ શિક્ષકની સહી : _____

પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ - 33 વ્યસનમુક્તિ

'વ્યસન કરવાથી થતું નુકસાન' વિષયના ચિત્રો, નાનાં વાક્યો, સૂત્રો તૈયાર કરો. વ્યસનમુક્તિ માટે રેલીનું આયોજન કરો. વ્યસન દૂર કરવા અંગેના પ્રયાસ કરો. તમારા દ્વારા વ્યસનમુક્તિનું પોસ્ટર તૈયાર કરી શાળામાં તેમજ જાહેર સ્થળે લગાવો. અહીં ચિત્રો અને સૂત્રોની યાદી તૈયાર કરો. રેલીનો અહેવાલ પણ અહીં લખો.

- વ્યસનમુક્તિને લગતું ચિત્ર

- વ્યસનમુક્તિને લગતા સૂત્રો :

રેલીનો અહેવાલ

વિદ્યાર્થીની સહી : _____ તારીખ : _____

વાલીની સહી : _____ શિક્ષકની સહી : _____

પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ - 34 દંતમંજન

હાલમાં તમે દંતમંજન તરીકે શાનો ઉપયોગ કરો છો ? તમે છેલ્લે ક્યારે દાતણ કર્યું ? તમે કયાં કયાં ઝાડનો ડાળીના દાતણ કર્યા છે ? દાતણ કરી તે અનુભવ નોંધો. ઝાડના દાતણનો સ્વાદ, ફાયદા નોંધો. તમારા મિત્રોને પણ દાતણનો અનુભવ કરાવો. તમારા ઘરના સભ્યોને પણ દાતણનો અનુભવ કરાવો. હાલમાં દંતમંજન કરવાનો એક માસનો કેટલો ખર્ચ થતો હશે ? સ્વદેશી બનાવટની વસ્તુ છે ? ચકાસો નોંધો.

વિદ્યાર્થીની સહી : _____ તારીખ : _____

વાલીની સહી : _____ શિક્ષકની સહી : _____

મારો પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિકાર્ય

- પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિનું નામ : _____
- વિષય : _____
- પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ શરૂ કર્યા તારીખ પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ પૂર્ણ કર્યા તારીખ અથવા દિવસો અથવા સમયગાળો: _____
- પ્રૉજેક્ટ દરમ્યાન ઉપયોગમાં લેવાયેલ સાધન-સામગ્રી : _____

_____

- પ્રૉજેક્ટમાં સહભાગી વ્યક્તિઓ : _____
- પ્રૉજેક્ટ દરમ્યાન શું-શું કર્યું? _____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

- પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ પૂર્ણ કર્યા બાદ શું-શું જાણવા થયું? _____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

- માહિતીલેખન, ફોટોગ્રાફ, ડ્રૉઈંગ માટેની ખાલી જગ્યા

વિદ્યાર્થીની સહી : _____ તારીખ : _____

વાલીની સહી : _____ શિક્ષકની સહી : _____

મારો પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિકાર્ય

- પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિનું નામ : _____
- વિષય : _____
- પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ શરૂ કર્યા તારીખ પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ પૂર્ણ કર્યા તારીખ અથવા દિવસો અથવા સમયગાળો: _____
- પ્રૉજેક્ટ દરમ્યાન ઉપયોગમાં લેવાયેલ સાધન-સામગ્રી : _____

_____

- પ્રૉજેક્ટમાં સહભાગી વ્યક્તિઓ : _____
- પ્રૉજેક્ટ દરમ્યાન શું-શું કર્યું? _____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

- પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ પૂર્ણ કર્યા બાદ શું-શું જાણવા થયું? _____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

- માહિતીલેખન, ફોટોગ્રાફ, ડ્રૉઈંગ માટેની ખાલી જગ્યા

વિદ્યાર્થીની સહી : _____ તારીખ : _____

વાલીની સહી : _____ શિક્ષકની સહી : _____

મારો પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિકાર્ય

- પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિનું નામ : _____
- વિષય : _____
- પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ શરૂ કર્યા તારીખ પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ પૂર્ણ કર્યા તારીખ અથવા દિવસો અથવા સમયગાળો: _____
- પ્રૉજેક્ટ દરમ્યાન ઉપયોગમાં લેવાયેલ સાધન-સામગ્રી : _____

_____

- પ્રૉજેક્ટમાં સહભાગી વ્યક્તિઓ : _____
- પ્રૉજેક્ટ દરમ્યાન શું-શું કર્યું? _____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

- પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ પૂર્ણ કર્યા બાદ શું-શું જાણવા થયું? _____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

- માહિતીલેખન, ફોટોગ્રાફ, ડ્રૉઈંગ માટેની ખાલી જગ્યા

વિદ્યાર્થીની સહી : _____ તારીખ : _____

વાલીની સહી : _____ શિક્ષકની સહી : _____

મારો પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિકાર્ય

- પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિનું નામ : _____
- વિષય : _____
- પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ શરૂ કર્યા તારીખ પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ પૂર્ણ કર્યા તારીખ અથવા દિવસો અથવા સમયગાળો: _____
- પ્રૉજેક્ટ દરમ્યાન ઉપયોગમાં લેવાયેલ સાધન-સામગ્રી : _____

_____

- પ્રૉજેક્ટમાં સહભાગી વ્યક્તિઓ : _____
- પ્રૉજેક્ટ દરમ્યાન શું-શું કર્યું? _____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

- પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ પૂર્ણ કર્યા બાદ શું-શું જાણવા થયું? _____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

- માહિતીલેખન, ફોટોગ્રાફ, ડ્રૉઈંગ માટેની ખાલી જગ્યા

વિદ્યાર્થીની સહી : _____ તારીખ : _____

વાલીની સહી : _____ શિક્ષકની સહી : _____

મારો પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિકાર્ય

- પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિનું નામ : _____
- વિષય : _____
- પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ શરૂ કર્યા તારીખ પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ પૂર્ણ કર્યા તારીખ અથવા દિવસો અથવા સમયગાળો: _____
- પ્રૉજેક્ટ દરમ્યાન ઉપયોગમાં લેવાયેલ સાધન-સામગ્રી : _____

_____

- પ્રૉજેક્ટમાં સહભાગી વ્યક્તિઓ : _____
- પ્રૉજેક્ટ દરમ્યાન શું-શું કર્યું? _____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

- પ્રૉજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ પૂર્ણ કર્યા બાદ શું-શું જાણવા થયું? _____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

- માહિતીલેખન, ફોટોગ્રાફ, ડ્રૉઈંગ માટેની ખાલી જગ્યા

વિદ્યાર્થીની સહી : _____ તારીખ : _____

વાલીની સહી : _____ શિક્ષકની સહી : _____

નોંધ

ઇકો ક્લબ અંતર્ગત શાળાકીય પ્રવૃત્તિઓ

માસ	થીમ	ધો: ૧ થી ૫	ધો: ૬ થી ૮	ધો: ૯ થી ૧૨
ઓગસ્ટ	વૃક્ષારોપણ ઝુંબેશ હરિયાળી મહોત્સવ ઉજવણી	• વૃક્ષારોપણ અને ઉછેર, સંવર્ધન • જળશક્તિ અભિયાન અંગે જાગૃતિ	• વૃક્ષારોપણ અને ઉછેર, સંવર્ધન • જળશક્તિ અભિયાન અંગે જાગૃતિ • મારી શાળા સુંદર શાળા સ્પર્ધા	• વૃક્ષારોપણ અને ઉછેર, સંવર્ધન • જળશક્તિ અભિયાન અંગે જાગૃતિ અનેપાણી બચાવો • મારી શાળા સુંદર શાળા સ્પર્ધા
સપ્ટેમ્બર	સ્વચ્છતા ઝુંબેશ ઉજવણી	• સ્વચ્છતા પખવાડિયા ઉજવણી, નજીકના વિસ્તારમાં જાગૃતિ માટેની રેલી	• સ્વચ્છતા પખવાડિયા ઉજવણી નજીકના વિસ્તારમાં • જાગૃતિ માટેની રેલી, જળશક્તિ અભિયાન અંગે જાગૃતિ • લોકગીત સ્પર્ધા • નિબંધ લેખન સ્પર્ધા	• સ્વચ્છતા પખવાડિયા ઉજવણી નજીકના વિસ્તારમાં • જાગૃતિ માટેની રેલી, જળશક્તિ અભિયાન અંગે જાગૃતિ • લોકગીત સ્પર્ધા • નિબંધ લેખન સ્પર્ધા
ઓક્ટોબર	વેસ્ટમાં થી બેસ્ટ ઝુંબેશ	• કાગળની બેગ બનાવવાની કામગીરી • વેસ્ટ મટીરિયલમાંથી આર્ટ અને ક્રાફ્ટ વર્ક • વેસ્ટમાંથી બેસ્ટ બનાવવાની સ્પર્ધા • પાણી, વીજળી અને અન્ય કુદરતી સંશાધનો બચાવોઅંગેની જાગૃતિ અભિયાન • વર્લ્ડ હેન્ડવોશ ડે અંગેની જાગૃતિ અને ઉજવણી	• વેસ્ટમાંથી બેસ્ટ બનાવવાની સ્પર્ધા • જુદા જુદા પ્રકારની વનસ્પતિનું એકત્રીકરણ • કાગળની બેગ બનાવવી • વેસ્ટમાંથી બેસ્ટ બનાવવાની સ્પર્ધા • પ્લાસ્ટિકની ખરાબ અસરો અને પ્લાસ્ટિકનો ઓછો ઉપયોગ કરવા અંગે સામાજિક જાગૃતિ • વર્લ્ડ હેન્ડવોશ ડે અંગેની જાગૃતિ અને ઉજવણી	• જમીનનો વધુમાં વધુ ઉપયોગ કરવા અંગે પ્રેરણા સંદર્ભે કામગીરી • વેસ્ટમાંથી બેસ્ટ બનાવવાની સ્પર્ધા • પ્લાસ્ટિકની ખરાબ અસરો અને પ્લાસ્ટિકનો ઓછો ઉપયોગ કરવા અંગે સામાજિક જાગૃતિ • વર્લ્ડ હેન્ડવોશ ડે અંગેની જાગૃતિ અને ઉજવણી
નવેમ્બર	રમતોત્સવ	• જુદા જુદા પ્રકારની રમતોનું આયોજન (વ્યક્તિગત અને સામૂહિક રમતો) • બાલદિનની ઉજવણી • ચિત્ર સ્પર્ધા	• એથ્લેટીક અને અન્ય રમતોની સ્પર્ધાનું આયોજન • બાલદિનની ઉજવણી • ચિત્ર સ્પર્ધા	• એથ્લેટીક અને અન્ય રમતોની સ્પર્ધાનું આયોજન • બાલદિનની ઉજવણી • ચિત્ર સ્પર્ધા
ડિસેમ્બર	વિજ્ઞાન અને ગણિત મેળો	• શાળાઓમાં વિજ્ઞાન અને ગણિત સપ્તાહની ઉજવણી	• શાળાઓમાં વિજ્ઞાન અને ગણિત સપ્તાહની ઉજવણી • કોયડા સ્પર્ધા • વિવિધ શૈક્ષણિક સામગ્રી/નમૂનાનું પ્રદર્શન	• શાળાઓમાં વિજ્ઞાન અને ગણિત સપ્તાહની ઉજવણી • કોયડા સ્પર્ધા • વિવિધ શૈક્ષણિક સામગ્રી/નમૂનાનું પ્રદર્શન
જાન્યુઆરી	પતંગોત્સવ અને સાંસ્કૃતિક પ્રવૃત્તિઓ	• પતંગ બનાવવાની હરિફાઈ • શાળામાં પતંગોત્સવ • શાળા શુશોભન • વર્ગ શુશોભન સ્પર્ધા	• પતંગ બનાવવાની હરિફાઈ • શાળામાં પતંગોત્સવ • શાળા શુશોભન • વર્ગ શુશોભન સ્પર્ધા	• પતંગ બનાવવાની હરિફાઈ • શાળામાં પતંગોત્સવ • શાળા શુશોભન • વર્ગ શુશોભન સ્પર્ધા
ફેબ્રુઆરી	પર્યાવરણ જાગૃતિ ઝુંબેશ	• પ્રેરણાદાયક વાર્તા સ્પર્ધા • શિક્ષકો દ્વારા જમીન, પાણી, હવા અને અવાજના પ્રદૂષણ વિશે જાગૃત્તિ • પર્યાવરણને લગતી વીડીયો અને શોર્ટ ફિલ્મ બતાવવી	• જમીન, પાણી, હવા અને અવાજના પ્રદૂષણ અંગે જાગૃતતા લાવવા માટેની ચિત્ર સ્પર્ધા, નિબંધ સ્પર્ધા, પોસ્ટર નિર્માણ,સૂત્રલેખન (સ્લોગન) બનાવવા • પર્યાવરણ ઉપર ચર્ચા અને પરિસંવાદ • પાણી, વીજળી અને બીજા કુદરતી સ્ત્રોતો બચાવવા માટે જાગૃતિના કાર્યક્રમ	• જમીન, પાણી, હવા અને અવાજના પ્રદૂષણ અંગે જાગૃતતા લાવવા માટેની ચિત્ર સ્પર્ધા, નિબંધ સ્પર્ધા, પોસ્ટર નિર્માણ, સૂત્રલેખન (સ્લોગન) બનાવવા • પર્યાવરણ ઉપર ચર્ચા અને પરિસંવાદ પાણી, વીજળી અને બીજા કુદરતી સ્ત્રોતો બચાવવા માટે જાગૃતિના કાર્યક્રમ

પ્રોજેક્ટ-પ્રવૃત્તિ બુક

ધોરણ 7

ગુજરાત શૈક્ષણિક
સંશોધન અને તાલીમ પરિષદ
ગાંધીનગર

શિક્ષણનો અધિકાર
સમગ્ર શિક્ષા
સૌ ભણે, સૌ આગળ વધે

ગુજરાત શાળા શિક્ષણ પરિષદ
સમગ્ર શિક્ષા
સેક્ટર-૧૭, ગાંધીનગર.

આ સામગ્રી સમગ્ર શિક્ષા, ગાંધીનગર તરફથી વિનામૂલ્યે આપવામાં આવેલ છે. (વર્ષ - 2024-25)